

קבו א מיי פ"ד מהל' זכיה ומתנה הלכה ח טושי"ע ח"מ סי' רמג סעי' יז:
ב [מיי] שם הל' ו טושי"ע שם סעיף י"ז:
קבו ג ד ה מיי פ"ה מהל' מלוה והלוה הל' ו סמג לאהין ק"ג טושי"ע י"ד סי' קע"א:
קבו ד מיי שם פ"ד הל' ו וע"י במשנה למנן סמג לאהין ק"ו טושי"ע ח"מ סי' גכ סעי' א וטושי"ע י"ד סי' קס"א סעי' יא:
קבו ה ד מיי פ"ג שם הל' א סמג עשין זכ טושי"ע ח"מ סי' מג סעי' ז:
ט [מיי] שם הל' ב טושי"ע שם סעיף י"ב:
קל י ב מיי פ"ה מהל' מלוה והלוה הל' ח עשין פכ טושי"ע ח"מ סי' רה סעי' ז:
קלא ל מיי פ"ג מהל' סמג עשין עכ טושי"ע ח"מ סי' נט סעי' ו וסי' קכ סעיף א וסעי' ב:
קלמ ד מיי פ"ג מהל' סמג עשין עכ טושי"ע ח"מ סי' נט סעי' ו וסי' קכ סעיף א וסעי' ב:

איס ליה זכיה. דמתן זכין לקטן כפרק מי שמתן (ב"ב דף קט"ו): **ווקפן עליו במלוה.** לאחר זמן חישב עמו על הרצית וזוקף הכל ביחד במלוה וכתב לו שטר עליהם כך וכך איני חייב ללנוני: וגובה את הרצית. דמשעת זקיפה היא כגזוי: זין כך וזין כך. אסיפא פליג ועממא דמפרשת ואזיל שלא יאמרו כו': שטר שיש בו רצית. שכמוצו פלוני ליה מפלוני מנה צרכית כך וכך לזמן פלוני: המוקדמין. למלוה: פסולין. דבעי למיטרף לקוחות מוזמן הכמוצו וועדיין לא הלוי ושטר הלקוחות קודם למלוה וזה מוליא שטרו והוא קודם והוא שקר: פסולים. ואזנו טורף מן המשועבדין ואפי' מן המאחר למלוה: ר"מ היא. דקניס הימירא אטו איסורא: שמה יגבה מן זמן ראשון. דאיכא דלא מסיק אדעתיה לדקדק כל כך בזמן הלואה לומר למלוה שטרך מוקדם ומקחי קדם להלואתך: פרידאס. כרס: כבישא. אטמין: ואמינא לקוחה היא זידא. ואבד שטר המכירה ואבד מנה מוקדמה של ג' שנים דכולי האי לא מליגא למיזדהר כשטרך: אול. צעל הכרס: אקנייה. צמתנה צעדיס: לבנו קטן. כדי שלא תהא מכירתו מוכרה שכתוב שטר מכירתו זה יוציא שטר מתנתו ולא גילה דבר: זווי. מעות שהא טובע ממנו שמואל' עליו שטר שמכרת לי כרס שאין שלך וקבלת מעותי: וכתבת לי אחריות: כמלוה כשטר דמו. דהא כתב ליה אחריות: מודה

(א) ז"ק ל: ז"ב כד; (ב) לעיל ח. טושי"ע י"ד. זכיה שבעת פ"י [מיי] ר"ה ג. ח. ז"ב ק"ו: קע"א: יצמות (קב"ב) א [ב"ב] מ: (ד) כ"ח: מועות: (ה) ג' נ"ק כה"ג: (ו) ובערוכין מו"ק. (ז) יצמות ו"ל: (ח) ז"ב הימירא. רש"ל.

הגהות הב"ח
(א) גבי פרידאס לכתבה לעשר שנים אכלה תלת: (ב) תוב ד"ה שטר וכו' כי נמי בעבורא זין מלח:

מוסף רש"י

שטר שכתוב בו רבית. שכמוצו צו מלוה צרכית ב"ק (ג) פלוני ליה מפלוני מנה במאמית עד זמן פלוני (ושב"ס ב"ב דה). שטרי הוב המוקדמין פסולין. לפי שטר לא לטרף לקוחות שלקחו עמה מן מלוה מוזמן כשטר, ואלא כיון הוה שהי קדמה מכירה להלוואה ושטר מעד שהלוה קדמה לטרף איסוריה מלגנות בו ולא לטרף פטלו מוזן המלוה ואזינו אלף מלוה על פה שאינו גובה מן המשועבדים (ר"ה ב) וקנסין הימירא אטו איסורא ופטול אפילו מוזן שני (טה"ו ד"ב). כי נמי שכתב השטר בלחוד כניסין וכן כתוב בו בלחוד כניסין ליה פלוני מפלוני והוא לא ליה ממני כלום עד ט"ו כניסין. גם הו' מוקדם ופסול. שאין לו לטרף אלף מוזן שהלוה ואזין. דהא כתיב דאמר (לעיל יג). עדין בחממותי זכין לו (ושב"ס ב"ב ק"ב). ומייה אס הילוואה היתה בלחוד כניסין כפי עדין וקני מידו להשעבד נכפ' ליה למלוה ולא כתבו את השטר עד ט"ו כניסין וכמוצו בו בלחוד כניסין. כי הדין מוכתב כשר (שם ב"ב ק"ב). והמואחרין. שאלו עדין ואחריו את יודעים במלוה זו שקדמה לזמן הכמוצו כל, כשרין. דמשעבד הוא דהא מיל ליה להשעבד עד השעה (בתנודין ב). שכמוצו בלחוד כניסין וכתבו בתוך השטר בלחוד כניסין וכל שכן אס ליה כניסין ולא נכתב עד א"י. דכשר, שהי מחל לו שעבדו כל חד שעבר (ושב"ס ב"ב קע"א).

איית ליה זכיה מדרבנן הכא נמי לא שנה ולא היא ישראל אתי לכלל שליחות יעבו"ם לא אתי לכלל שליחות תנו רבנן ג' ישראל שלוה מעות מן הנכרי ברבית וזקפן עליו במלוה ונתגייר אם קודם שנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית ואם לאחר שנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית וכן נכרי שלוה מעות מישראל ברבית וזקפן עליו במלוה ונתגייר אם עד שלא נתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית אם משנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית רבי יוסי אומר יכרי שלוה מעות מישראל ברבית בין כך ובין כך גובה את הקרן וגובה את הרבית אמר רבא אמר רב חסדא אמר רב הונא הלכה כרבי יוסי אמר רבא מאי טעמא דרבי יוסי יכרי שלא יאמרו בשביל מעותיו נתגייר זה תנו רבנן (ש"מ שכתוב בו רבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית דרבי רבי מאיר והכמים אומרים יגובה את הקרן ואינו גובה את הרבית במאי קמיפלגי רבי מאיר סבר קניסין היתירא משום איסורא ורבנן סברי לא קניסין היתירא משום איסורא תנן התם שטרי יחוב המוקדמין פסולין והמאחרין כשרין מוקדמין אמאי פסולין גבי דלא גבו מוזמן ראשון ניגבו מוזמן שני אמר ר' שמעון בן לקיש במחלוקת שנייה ור"מ היא ורבי יוחנן אמר אפי' תימא רבנן ג' גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון א' ההוא גברא דמישכין ליה פרידאס לחבריה (ב) אכלה תלת שני א"ל אי מוזבנית לה ניהלי מוטב ואי לא כבישא לה לשטר משכנתא ואמינא לקוחה היא בידי אול קם אקנייה לבנו קטן והדר זבנה ניהליה זביני ודאי לא הוי זביני זווי במלוה בשטר דמו וגובה מנכסים משועבדים או דילמא כמלוה ע"פ דמו ואינו גובה מנכסים משועבדים אמר אביי ולא הוינו דרבי אסי דאמר ר' אסי מודה

שטר שיש בו רבית קונסין אותו ואין גובה לא את הקרן ולא את הרבית. פריצ"ם דאין גובה ממשעבדי אכל מוני מרי גבי ע"פ א"תו הסטר דעדיס אינס פסולים דאינס עדי חמס דאין מרוחיס כלום צנדנ וקסה דתניא בתוספתא [פ"ה] דמכלתין המולא שטר שיש בו רצית יקרענו צ"ל ל"ז יקרעוהו והשתא אי גבי צ"ה מוני מרי חמאי יקרעוהו ימתנו עד שיגבה צו קודם וי"ל שאסור להשתות מיהו נראה דר"מ קניס לגמרי ולא גבי צ"ה כלל כמו שטרי חוב המוקדמים דמוקמינן בסמוך כר"מ ואף על גב שגס שם פי' צקונטרס דאין פסולין אלף לגבות ממשעבדי אין נראה דפסולין משמעו דלא גבי צ"ה כלל והא דפריך נהי דלא גבי מוזמן ראשון לביגדי מוזמן שני הוה מלי למימר נמי נהי דלא גבי ממשעבדי ניגבי מוני מרי חמאי חוב רבואת פריך דאפי' ממשעבדי ניגבי מוזמן שני ובסמוך דפריך אשודא דפרידאס אלף הא דלמר רבי יוחנן גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון ניתן דלא ניתן ליכתב ולא משני משום דטעמא דלא ניתן ליכתב לא מהני אלף דלא גבי ממשעבדי משום דסי' דודאי מהני לפסולו לגמרי ולא גבי צ"ה כלל והא דלא מיבעיא ליה אלף אי גבי ממשעבדי אכל מוני מרי חמאי פשיטא ליה דגבי אף על גב דלא חייב להיכתב חמס הוא דפשיטא ליה דגבי היינו משום שהמוכר היה מודה ללווקח שלא פרע ועוד נראה דאפי' יש עדים אחרים או שהייה מודה אפ"ה קניס ר"מ דהכי משמע דאין גובה קרן דומיא דרבית ובתוספתא (שם) נמי משמע דאפילו במלוה על פה קניס דקמיי המלוה את חבירו צרכית ובא לפני צ"ד קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרצית שהיא ר"מ אומר שטר שיש בו רצית כו' ובפ' המניח (ב"ב דף ק"ג ל:) נמי מדמינן להווא דקנסו גופן משום שצחן דמפסיד גוף הממון הוא הדין דקניס צדוק המלוה אע"פ שיש

לחכות דהתם עצירה נעשית בגוף הממון יותר מכאן דכאן עיקר עצירה כשטר כלאמרין התם לא קנסו אלף כשטר ומייה רבנן נראה דודאי לא קנסו כלל ומשמע ללאורה דגבי לרבנן כשטר קרן אפילו ממשעבדי ור"מ נמי לא פליג אלף משום דקניס ומייה דלמאי אין העדים פסולים כיון שעוצרים על לא תשימון (שמות כג) אע"פ שאין מרוחיסים יש להם לפסול מיד דהוה אעברין אוכל נצילות להכפיס דקיל (טה"ו דף ק"ג). כאזי דפסול והא דלא חשיב להו צפרק זה צורך (שם דף ק"ג). הר"מ לא חשיב ליה אלף הוה ככלל מלוה הצאה צרכית דמפרש התם (מלוה הצאה צרכית והוא הדין נמי עדים בכלל ואין לפרש כיון שאין רבית מפורש כשטר אלף כתב סתם פלוני חייב לפלוני מנה וכללו הקרן עם הרצית והעדים לא ידעו דא"כ בסמוך דקאמר ר' יוחנן דמודו רבנן כשטרי חוב המוקדמין גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון הי"ג נגזור שמה יגבה רבית בתורת קרן ואין לומר נמי דכיון שהרבית מפורש כשטר אין העדים עוצרין על לא תשימון כיון דידעין העדים דצית דין לא יגבו על ידם רבית ולכן השטר כשר והא דמתן כמתני' (לקמן דף ע"ב:) דעדים עוצרין היינו כשאין ניכר הרבית כשטר יודעים עדים שיש בו רצית דהא אהאי שטרא גופי' אמרי' בפרק המניח (ב"ב דף ק"ג ל:) ובפרק המוכר פירות (ב"ב דף ק"ג ז: ושם ד"ה והמניח) דמשעת כתיבה עבד ליה שומא וי"ל דאיידי הכא צרכית דרבנן ולא מיפסלו כלאסור דרבנן כיון שאין מרוחיסים כלום אע"פ שבעצירה דאורייתא היו נפסלים אי נמי אפי' צרכית דאורייתא יש להכשיר דשמה לא תשימון לאיניש במלוה משמע להו ולא צעדים ולכן כשרים כלאמרין נמי (לעיל דף ק"ג). לא תחמוד לאיניש בלא דמי משמע להו אלף קשה ההיא דשטרי חוב המוקדמים היאך העדים כשרים דמוקמינן לה כר"מ אלף לרבנן גובה מוזמן שני ולר"מ נמי היה גובה אי לאו משום דקניס ורבי יוחנן נמי לא קאמר דפסולים לרבנן אלף משום יגבה מוזמן ראשון והלא העדים הללו במתכוין חתמו שטר והקדמתו את האונן וי"ל כיון שיש עדים שמעדין עליהם שהיו אנוסים חתמת נפשותם אין כיון שאומרים טעוין בשנת המלך אי נמי (שם) שפירא צין מלח צין חסר צין חסר ולא הזכירו כשטר צמנה צמנה אלף צמנה צמנה:

קונסין אותו ואינו גובה וכו'. ואע"ג דלמרי' צ"פ אע"פ (בב"ב דף ק"ג ז: וזוה"מ) דממעט כתיבה עבד ליה שומא וי"ל דאיידי לכתום יכנוס ולא כר"מ דאמר לא יחזיר עולמית (א) (בב"ב דף ק"ג ז). דהו קנסא ורביה מדבעי צהלוך (יצמות דף ל:) אס אינסבא לכהן (לא) [אין] החמירו לגרש כיון שאינו יכול לחזור ולכנוס דגרופא אסורה לכהן [וע"פ ח"י] זכ"ח ק"ד. ד"ה א"ר עקיבא: **אמר אביי** דא"י היינו דרבי אסי דאמר רבי אסי בו'. מימה מה ענין דר' אסי לכלאן וי"ל דהכא לא מיבעיא ליה אי גבי ממשעבדי אי לא אלף משום דפשיטא ליה דנחמן לומר פרעתי משום דלא ניתן ליכתב ומיבעיא ליה אי לא גבי ממשעבדי כיון דאין השטר מועיל אלף ע"פ הודאתו או דילמא גבי ועל זה הכא אזי להביא מדרבי אסי דכי היכי דמודה כשטר מהני הודאתו כגבות ממשעבדי אע"פ שאס היה אומר מוזין הוא היה לרין קיום הי"ג נכא גבי פרידאס ולא שייך כלן לגרוס אין לרין לקיימו אלף גרסי' לא הוינו דרבי אסי דלמרי' ר' אסי מודה כשטר שכתבו גובה מנכסים משועבדים ולפי זה כשמשקה על רבא מההיא דלשצה קרקעות בלא רבא היה יכול להקשות מיד לכ"ע מ"ש הכא דנחמן לומר פרעתי ובגמלאות שאינו שלו אינו נחמן כל זמן ששטר מכר צידו אלף נטר עד לצסוף ומקשה על רבא מגביית משעבדי השני כפירוש (ה) בצרייתא: